

I P O T O P A I

Napsal: HENRYK SIEMSKIENIZ Velký historický román.

IV.

Uplynulo několik dnů a Kmitie se nevracel, ale za to do Vodoktů přijeli tři šlechtici laudanští k panně Aleksandře na zvědy. Přijel Pakoš Gaštovt z Pacene-
lů, který u sebe hostil pana Volodyjovského, patriarchy krajiny, proslulý bohatstvím i šesti dearami, z nichž tři provdány byly za tři Butrymce a dostaly po stuhách tolarů věna, kromě výbavy a inventáře. S ním přijel Kasian Butrym, nejstarší člověk celé Landy, který dobře pamatoval Batoryho, a s ním zet Pakošův, Józva Butrym. Tento, ač byl v plné síle mužného věku, nebylo mu přes padesát let, nesúčastnil se společné výpravy, neboť ve vojnách kozáckých mu dělová koule chodidla urazila. Proto mu také přezdívali "Kulhavý" nebo "Józva Beznohý". Byl to šlechtic síly medvědí a velikého rozumu, ale přísný, ostrý, kterýž lidé velmi přísně posuzoval. V celém okolí se ho velmi obávali; neboť neuměl odpuštěni ani sobě, ani jiným. Když se opil, býval nebezpečným, ale to se zřídka kdy událo.

Ti tedy přijeli k panně Aleksandře, kteráž je vděčně přijala, ač ihned se domyslíla, že na zvědy přijíždějí a něco o panu Kmitiovi slyšet chtějí.
— Cheče k němu jíti s poklonou, ale on se dle všeho z Upity ještě nevrátil; jdeme se té tudíž pannenku ptáti, kdy by to bylo možno! — pověděl Pakoš o příčině návštěvy.
— Myslím, že tu bude co nevidět — odpověděla Aleksandra. — Bude se z celé duše těšiti z návštěvy vaší, opatrovníci moji, vždyž mnoho dobrého slyšel dříve od děda a nyní ode mne.
— Jen aby nás neprijal jako v Domaševicích, když k němu přijeli se zprávou o smrti plukovníkovi? zabužel temně Józva.
— Panna Aleksandra zaslouchala ta slova a odpověděla hned živě:
— Pro to se nespoujte. Snad jich přijal ne dosti opatrně, ale však se už ku své chybě přiznal. Sluš vzpomenouti toho, že přišel z vojny, ve které zkusil tolik trampot a strasti. Vojákovinami se co divit, i když na svého ostře foukne, u vojáka i nápad je jako šavle ostrý.
— Pakoš Gaštovt, který s celým světem chtěl být stále ve shodě, kývnul rukou a řekl:
— My jsme se také nedivili! Kance na kance prskne, když ho náhle zahlédne, proč by si nemohl člověk na člověka fouknout. My pojedem do starého Lubiče poklonit se panu Kmitiovi, aby s námi žil, na vojnu i na lovy chodil, jako nebožtík pan podkomoří.
— Tak nám tedy už pověz, miláčku, zalíbil se ti nebo nezalíbil? zeptal se Kasian Butrym. Je to naše povinnost se zeptat.
— Bůh vám odpát za starostlivost. Pan Kmitie je vzácný mladý muž, a kdybych na něm i viděla, co by mi bylo proti mysli, neslušelo by se, abych o tom mluvila.
— Ale nic jsi neviděla takového, dušičko naše nejmilejší?
— Nic. Ostatně nikdo nemá právo, aby ho tu soudil. Chrať Bůh, ukázati mu neúdvěru. Raději Bohu děkujme!
— Nač předem děkovat! Až bude zač, budem děkovat! řekl zasmávaný Józva, kterýž byl jako pravý Zmujdlán velmi opatrný a prozíravý.
— O svatbě jste nemluvili? zeptal se opět Kasian.
— Olenka skloupila oči:
— Pan Kmitie chce co nejdříve...
— Hledme! Ještě aby nechtěl! zabužel Józva. — Leda by byl hloupý! Který pak medvěd by nechtěl medu z úlu. Ale není na spích! Nebylo by lépe poznat, jaký to je člověk? Otče Kasiane, teď až řeknete, co máte na jazyku a neřeknete jako zajíc o padlém.
— Neřeknu, jenom jsem se zamyslel, jak bych to řekl — odpověděl staroček. — Pán Jošák řekl: Jak Kuba Bohu, tak Bůh Kubě. My také panu Kmitiovi něco nepřejeme, aby on nám něco nepřál, a to dej Bůh — amen.
— Jen aby byl podle naší my-

slí! dodal Józva.
— Billevičovna svařila své soko-
lí obočí a řekla poněkud z vysoka:
— Pamatujte, že nejde o to, abychom přijali sluhu. On tu má být pánem a jeho vůle má platit, nikoli naše. On za vás nastoupiti má v opatrovnictví.
— To znamená, abychom my se již nevtírali? zeptal se Józva.
— To znamená, abyste my byli přáteli, jako on chce vám býti přítelem. Vždyť on tu má přece svůj vlastní statek stříci, jímž každým dle své libosti vládne. Neříli pravda, otče Pakoši?
— Svatá pravda! odpověděl pacunělský dědouněk.
— A Józva opět obrátil se k starému Butrymovi:
— Neřekněte, otče Kasiane!
— Já neřeknu, jen do hlavy se dívám.
— Tož mluvte, co vidíte.
— Co vidím? Ille, co vidím! Pan Kmitie je familiant ze vznešené krve, a my jsme chudí lidé. Voják je při tom slavný; sám jediný se bránil nepříteli, když už všem ruce sklesly. Dej Bůh takových co nejvíce! Ale soudruhy má, po kterých nic není. Pane sousede Pakoši, slyšeli jste to od Domaševiců, že to jsou lidé bezectní, proti nimž jsou pňhony a ortele. Katovi jsou to synové. Měli s nimi co činiti nepřátelé, ale jsou také obyvatelstvu našemu nebezpeční. Pálili, rabovali, násilí činili. Kdyby tu a tam někoho řali, nebo přejeli, to se i vzácným lidem přihodí, ale oni žili dosud přímo po tatarském způsobu, a dávno by v ruzných vězech žili, kdyby protekce pana Kmitie nebylo, kterýž jest bohatým a tudíž mocným pánem. Ten je miluje a chrání, a proto se na něho věsí jako masařky na koně. Teď sem přijeli a už je všem známou, jací jsou to lidé. Hned první den v Lubiči z pistolů stříleli a do koka? Do podobizen nebožtíků Billevičů. To neměl pan Kmitie dovolit, proto, že to jsou jeho dobrodince!
— Olenka si zakryla rukama oči.
— Není možná! není možná!
— Je možná, protože se to již stalo. Dobrodince své dovolil rozstřílet, s jejichž potomkem se měl oženit, s nimiž tedy v pokrevnosti měl vejít. A potom děvečky dvorské vtáhly do jizby a zhanobily je. Pfuž, Bohu uráží! Toho u nás nebylo a nebylo. První den začali střelením a zhýralostí. První den!
— Starý Kasian rozhněval se, počal tlouci holi na podlahu. Na tváři Olenčině objevil se temný ruměnek. Józva se ozval:
— A vojsko páně Kmitiovo, které v Upitě zůstalo, je lepší! Jací důstojníci, takové vojsko. Panu Sollohubovi nějaké lidi dobytek pobrali, říkají, že lidé páně Kmitiovi; sedláky mejezagské, kteří smolu vezli, na silnici pobíli. Kdo? Také oni, Pan Sollohub jel k panu Hlebovičovi, aby si spravedlnost zjednal, a teď panuje v Upitě znovu násilí. Vše to je proti Bohu. Bývalo tu klidno jako nikde jinde, ale teď na noc ručníci nabíjí a buď na stráži, a proč? Protože přijel pan Kmitie se svou kompanií.
— Otče Józvo! nemluvte tak! nemluvte! zvolala Olenka.
— A jak mám mluvit? Neříli pan Kmitie vinen, proč takové lidi drží, proč s nimi žije? Řekni mi, vzácná panno, aby je zapudil neb katu odevadal, jinak je pokoj nebude. A je to vše někdy slyšhaná; do podobizen střílet a zjevně s děvečky neplesnu tropit! Celé okolí teď jen o tom mluví.
— Co já mám činit? zeptala se Olenka. Snad to jsou zlí lidé, ale on s nimi bojoval. Kdož ví, zdala je odpudil na mou prosbu?
— Jestli neodpuď — zabužel Józva z ticha — je sám také takový jako oni!
— Nyní v panu Aleksandře se počala krev bouřit proti těm Kmitiovcům zabíječkým tovaryšům.
— Ostatně — stať se! Musí je vypudit. Nechtí si vybíře; buď své soudruhy nebo mne. Je-li to pravda, co pravíte, a dnes se ještě přesvědčím, je-li to pravda, pak jim neslovím ani střílení, ani rozpustilost jejich. Jsem samotná a slabá sirača, jich je ku-

pa ozbrojená, ale neleknu se.
— My ti pomůžeme! řekl Józva.
— Pro Boha! zvolala Olenka, stále více se rozčiluje, necht se činit okolí, ale ne zde v Lubiči. Necht jsou jacíkoliv, to je jejich věc, a na jejich šíji padá zodpovědnost, ale necht pana Kmitie neovládějí... k rozpustilosti. Hanba! Myslíla jsem, že to jsou vojáci nemotorní, ale teď vidím, že to jsou nehodní lidé, zrádci, kteří sebe i jeho poskvřňují. Tak je tomu! Špatnost jim z očí hleděla, ale já hloupá jsem to nepoznala. Dobře! Děkuji vám, otčové, že jste mi oči otevřeli, abych ty Jizy poznala. Vím, co mi je činiti.
— Tak! Tak! Tak! řekl starý Kasian. Čnost z tebe mluví, a my ti pomůžeme.
— Panna Kmitie neobviňujte. Neboť i kdyby něco proti statečnosti učinil, je mladý a oni ho svádějí a k rozpustilostem ponoukají a hanbu na jméno jeho svalují. Tak je to, ale jako že živa jsem, nebude tomu tak dlouho.
— Hněv stále více rostl v srdci Olenčině, a odpor Olenčin k soudruhům páně Kmitiovcům rostl, jako roste bolest v ráně právě zasažené. Bylať v ní ukrutně rápně ženská sebeláska i důvěra, se kterouž nejčistší počity své věnovala panu Kmitiovi. Styděla se za něho i za sebe, a onen vnitřní hněv a stud hledal především vinníky.
— Šlechtici byli tomu rádi, že v dřítku po svém plukovníku tak brozivou a k rozhodnému boji vyžívají.
— Olenka pokračovala s rozjiskřeným zrakovím:
— Ano! oni jsou vinni a musí odejít — nejen z Lubiče, ale z celé krajiny.
— My také pana Kmitie neobviňujeme, srdcečko naše, řekl starý Kasian. My víme, že oni ho pokoušejí. Neprijeli jsme sem s jedním proti němu, ale s lhosti, že lutry při sobě drží. I to je známo, že je mladý a hloupý. I pan Hlebovič za mlada byl hloupý, a nyní nám všem vládne.
— A pest! pokračoval pohutým hlasem mýrný pacunělský staroček. Jdi s mladým psem do pole a on hloupý, místo aby za zvěři šel, kolem nohou se ti plete a ve svévoli za boky tě popadá.
— Olenka chtěla něco říci, ale náhle se rozplakala.
— Neplač! řekl Józva Butrym.
— Neplač! neplač! opakovali oba starci.
— Těšili ji jak uměli, ale potěšit ji nemohli. Po odjezdu jejich zůstaly v srdci Olenčině nepokoj a hněv i odpor k nim i k panu Ondřeji. Hrdou pannu bolelo stále více, že bylo třeba brániti ho, o spravedlivost a vymlouvat. A ti soudruzi jeho! Drobné ruce panny Aleksandry se zatřály v pěstě při vzpomínce na ně.
— Jakoby před sebou měla tváře pana Kokosiňského, Uhlika, Zenda, Kulvěve Hippocentaura a jiných a nacházela v nich, čeho dříve nepozorovala, že to byly tváře bezectné, na kterých bláznění, rozpustilost a zločin pospulu zůstávají své početé. Počet nevášiti, dosud Olence zcela cizí, stále více jí opanovával, jako vzmahající se oheň.
— Při odporu tom zároveň každou chvíli rostla v ní nevole proti panu Kmitiovi.
— Hanba! Zneuctění! Každého večera se ode mne vracel k děvkám z čeledi!...
— Čitila se býti pokoušenou. Nesnesitelně břímně tížilo ji a dusilo ji a dechu jí odnímalo.
— Venku se stmívalo. Panna Aleksandra chodila po jižě spáným krokem a hučv v duši její stále více vřel.
— Nebyla to povaha schopná ku snášení pronásledování osudu a k uchránění se. Rytiská krev proudila žilami té dívky. Chtěla by ihned započít boj s tou smekou slych duchů, ihned! Ale co jí zbývá? Nic! Jen slzy a prosba, aby pan Ondřej do čtyř úhů světa vyhnal kumpány, kteří ho zneuctívají. A jestli to nebude čelit ušmit!
— Jestli nebude čelit...
— Nemohla ještě na to myslet. Rozmýšlení Olenčina přeřušil pachulek, který přinesl náruč jalovečového dříví do krbu a hodiv jí na zem požal z pod popele vyhrabovati uhlí.
— Náhle se rozhodla.
— Kostku — řekla — sedne hned na koně a pojedá do Lubiče.

Je. Jestli se pán již vrátil, požádej ho, aby sem přijel, a jestli tam není, pak necht starý šafář Znikys hned s tebou ke mně přijede. Rychle!
— Mladík hodil několik smolných loučí na uhlí a na ně dal náruč jalovečové rosti a ihned ke dveřím skočil.
— Jasně plameny počaly hučet a sálát na krbu. Olence se poněkud ulevilo.
— Snad to Bůh ještě změní pomyslila si — a snad to ani nebylo tak zlé, jak poručení vyprávějí.
— Po chvíli odešla do čeledníku, ale podle starého zvyku Billevičovského se služebnictvem k přádlu přihlížela a pobožné písně zpívala.
— Za dvě hodiny vešel Kostek, všecek promrzlý.
— Znikys jest v siní! řekl. — Pán ještě není v Lubiči.
— Panna Aleksandra živě se vzehopila. Šafář v siní se jí hluboce uklonil.
— Jeste-li zdráva, jasná paní? Bůh vám dej zdraví nejlepšího!
— Všeli do jídelny. Znikys zůstal u dveří státi.
— Co je u vás nového? zeptala se Aleksandra.
— Eh, pán tam není...
— To vím, je ještě v Upitě. Ale v domácnosti co se děje?
— Eh!...
— Poslyš, Znikysi, mluv směle, vlas ti s hlavy nesejde. Říkájí, že pán je dobrý, ale jen jeho soudruzi žej jsou svěvolníci!
— Ba jsou, jasná panenka, svěvolníci.
— Mluv upřímně.
— Když já nesmím... já se bojím... Oni mi zakázali.
— Kdo zakázal?
— Pán.
— Tak? řekla panna Aleksandra.
— Nastala chvíle mlčení. Chodila chvíli spěšně po pokoji s ústy ve hněvu zařatými, zamračena, a on sledoval jí očima.
— Náhle stanula před ním.
— Či jsi?
— Jsem Billevičovský. Jsem z Vodoktů, ne z Lubiče.
— Nevrátíš se více do Lubiče. Zůstaneš zde. Teď ti ale poručím, abys všecko řekl, co víš.
— Starý muž stál dosud u prahu, nyní vrhl se na kolena.
— Panenko jasná, já se tam nechci vřít, tam je soudný den! To jsou, panenka, loupežníci, vrazi, tam člověk ve dne v noci není životem jist.
— (Pokračování.)

Kdo by si přál dobrá česká a lacná jídla, ať přijde do nově upraveného restaurantu k
V. NUDEROVI
roh 14. a William ul.
Taktéž může pp. cizincům poskytnouti čistý pokoj.

POŘADU A ZPRÁVU SPOLEHLIVOU každému podám z hodnověrných pramenů státních i vládních zprav, kdo by se chtěl usadit v kterékoli krajině, o které nemá spolehlivé zpravy. Přiložte dvoacetový kolek na odpověď. C. E. Šraustaj, Solon, Iowa. — Advertisement

Pěkně zařízený HOSTINEC
— vlastní —
Frank Semerád
16. a William ulice, Omaha, Neb.
Výtečný Metauv ležák, jako i pravé importované plzeňské stálo na čepu. Korbela vina a nejlepší liboviny proudují i ve velkém. — Chutný zákusek stále při ruce.

Dr. Chas. Rosewater
český lékař
Úřadovna: 222 Bee Bldg. Omaha, Neb.
Ord. hodiny — 11. ráno, 2 do 4 odp. — 5.30 do 6. odp. V neděli, 10 do 12 dopol.

Nejmodernější
na jižní straně města
Rožnický a Uzo-
nářský závod vlnití v č. 1401 jižní 16. ul.
CYRILL HROMEK
Čestně maso jakéž i vřelých senných výrobků a omáček děláme se žostí. Zavolejte tel. Douglas 1316.

Slavie
OLD SAYON BRAU
ALWAYS POPULAR

Zvláště pro český lid.

..THE..
NEBRASKA NATIONAL BANK

přeje si během těchto měsíců otevřít nové účty s 500 Čechy.
Tři a půl procenta výplácí se pravidelně na úsporové vklady.
Navštivte nás a žádejte vysvětlení ohledně naší červencové nabídky.
1202 Farnam ul., Omaha.

3 IN ONE OILS.
CLEANS, POLISHES,
PREVENTS RUST

3

3-in-One is a light, pure oil compound that never gums. 3-in-One lubricates perfectly sewing machines, typewriters, bicycles, locks, clocks, guns, lawnmowers — everything that ever needs oiling in your home or office. No grease. No acid. A little 3-in-One on a soft cloth cleans and polishes perfectly all veneered or varnished furniture and woodwork. Sprinkled on a yard of black cheesecloth it makes an ideal Dustless Dusting Cloth. 3-in-One absolutely prevents rust on gun barrels, auto fixtures, bath room fixtures, gas ranges, everything metal, indoors or out, in any climate. It sinks into the unseen metal pores and forms a protecting "overcoat" which stays on. **Free — 3-in-One — Free.** Write today for generous free bottle and the 3-in-One Dictionary of hundreds of uses.
3-in-One is sold in all good stores in 3-oz bottles: 10c (1 oz.), 25c (3 oz.), 50c (8 oz., 1/2 pint). Also in new patented Handy Oil Can, 25c (3 1/4 oz.).
3-IN-ONE OIL COMPANY
407 & Broadway New York City

NEJSTARŠÍ A NEJLEPŠÍ MÍSTO PRO SCHŮZKY JEST
ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC.
v čísle 1306 Farnam ulice.
Pravá importovaná piva na čepu. **PLZEŇSKÉ** z Městského pivovaru v Plzni v Čechách. Hofbrauoch Bavaria pivo. Pivo Anheuser Bush a světově známé Faust získalo rozsláhlou reputaci.
Kavárna pro dámy nalezá se na druhé podlaže.

Nejlepším místem k nakupování stavebního dříví, jest
česká dřevařská ohrada.
Chicago Lumber Co.,
na 14. a Marcy ul., Omaha, Neb. 491f
Čestí prodavači Vás vždy ochotně a vzorně obslouží.

The Neal Institute vyléčí PIJÁCTVÍ
Nealovo 3-denní léčení pití více prospěje nežli měsíce v resortech.
Kdo se oddal nemírnému používání lihovin neb drogů a nemůže se zbavit tohoto zlovyku, necht se obrátit na tento ústav.
Rodiče, přátelé aneb známí, by měli se o to postarati, by se dostalo pijákům tohoto léčení.
O bližší informace navštivte neb pište. 491f
THE NEAL INSTITUTE
Telefon D. 7556. 1502 So. 10. St., Omaha, Neb.

MACH & MACH.
ZUBNÍ LÉKÁŘI
3. smochol, Paxton Bldg., Neb 16. a Farnam ulice
Tel. Douglas 1006. Inv. Phone 4-1068.
OMAHA, NEB.
Nepřijímají žádná zmlouvání a žádná zmlouva se stěží uzavírá. Nejmódnější pomocí při léčbě zubů. Úspěšný výsledek.

JOS. T. VOTAVA.
PŘÁVNÍK
Úřadovna: 6. pokoje 800 Bee Building.
Telefon: Douglas 651.
Omaha — Nebraska.

Kavárna a Restaurant SLAVIE
Pravá česká kuchyně.
Konsultace zavítavším do Českých nebo posloužití slávkami pokuit. Vím šlápk nové kuchyně. Prati "Pokroka" "Slavie".
FRANK BOUTIN, majitel.